

Mgr Monika Czekala
*Doktorantka Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie*

Formacja młodych dorosłych w pismach Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego i praktyce pastoralnej Ruchu Światło-Życie Diecezji Ełckiej

Formation of young adults in the writings of the Servant of God Fr. Franciszek Blachnicki and the pastoral practice of the Light-Life Movement of the diocese of Ełk

Abstrakt:

W praktyce wspólnoty Ruchu Światło-Życie zwanej Oazą niewiele mówiło się o specjalnej formacji dla dorosłych członków Ruchu. Sytuacja wielu wspólnot w różnych regionach kraju zaowocowała potrzebą wypracowaniem programu dla oddzielnej grupy formacyjnej, do której mogłyby należeć osoby dorosłe, które z różnych względów nie chcą należeć do gałęzi Ruchu przeznaczonej dla małżeństw czyli Domowego Kościoła Ruchu Światło-Życie. Celem artykułu jest ukazanie praktycznego zastosowania założeń pedagogii nowego człowieka ks. Blachnickiego w kontekście grup Oaz Dorosłych. Artykuł podzielony jest na część teoretyczno-formacyjną oraz część dotyczącą zasad organizacji i struktur wspólnoty. Badania rozpoczęto od analizy tekstów ks. Franciszka Blachnickiego dotyczących formacji osób dorosłych. Teksty te zestawiono z rzeczywistą sytuacją wspólnot Oaz Dorosłych funkcjonujących na terenie Diecezji Ełckiej. By móc poznać tę sytuację przeprowadzono ankietę audytoryjną wśród członków wspólnot. Dla pełniejszego obrazu przeprowadzono –indywidualne wywiady z animatorami oraz księdzem opiekującym się tymi grupami. Wyniki tego zestawienia i badań umożliwiły skonstruowanie praktycznych wniosków, które mogą być zastosowane w formacji dorosłych członków Ruchu. Przeprowadzone analizy prowadzi do wniosku, że należy wspierać działalność Oaz Dorosłych. Potrzebne jest skonkretyzowanie, jak wyglądać powinna formacja tych osób oraz jak powinny przebiegać rekolekcje formacyjne tej grupy. Należy też zaktywizować osoby uczestniczące w tej wspólnotocie na rzecz posługi w Ruchu i kościele lokalnym.

Słowa kluczowe: Ruch Światło-Życie, formacja, osoby dorosłe, Ks. Blachnicki

Abstract:

In practice of the community of the Movement Light - Life called Oasis was not much talked about a special formation for adult members of the Movement. The situation of many communities in different regions of the country resulted in the formation of a separate formation group dedicated only to adults, who for various reasons do not want to belong to the branch of the Movement intended for marriages, or the House Church Movement Light - Life. The aim of the article is to show the practical application of the assumptions of the pedagogy of a new man, Fr. Blachnicki in the context of the Adult Oasis groups. The article will be divided into the theoretical and formative part as well as the part concerning the principles of organization and community structures.

The research began with an analysis of the texts of Fr. Franciszek Blachnicki regarding the formation of adults. These texts were compared with the real situation of the Adult Oasis communities of the diocese of Ełk. To be able to get to know this situation a survey was conducted among members of the communities and individual interviews with animators and a priest caring for these groups. The results of this combination and research enabled constructing practical applications to be used in the

formation of adult Movement members. As a result of the conducted research, it was concluded that the activity of the Adult Oases should be supported. It is necessary to concretise what the formation of these people should look like and how the formation retreat of this group should take place. The people participating in this community should also be activated for the ministry in the Movement and the local church.

Key words: Light-Life Movement, formation, adults, Fr. Blachnicki

1. Pedagogia księdza Blachnickiego

Sługa Boży Ksiądz Franciszek Blachnicki, żyjący w latach 1921 – 1987, był niewątpliwie wybitnym pedagogiem, teologiem, pastoralistą, profesorem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Jego działalność i osiągnięcia zostały zauważone przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, który specjalną uchwałą upamiętnił 30 rocznicę jego śmierci (Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie upamiętnienia ks. Franciszka Blachnickiego w 30. rocznicę śmierci, online¹). Doceniono zasługi ks. Blachnickiego dla Narodu Polskiego, a także jego pracę nad wychowaniem i formacją wielu pokoleń Polaków.

Ksiądz Blachnicki swoje przemyślenia i wnioski z dziedziny pedagogiki, katechetyki, teologii zawarł w wielu publikacjach naukowych. Najważniejsze z nich to: *Katechetyka fundamentalna: skrypt dla studentów KUL* (1970), *Teologia pastoralna ogólna. Cz. 1. Wstęp do teologii pastoralnej, teologiczne zasady duszpasterstwa* (1970), *Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej* (1971), *Teologia pastoralna ogólna. Cz. 2. Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej* (1971), *Liturgika ogólna* (1973), *Kerygmatyczna odnowa katechezy: zorientowanie w problematyce* (2005), *Katechetyka fundamentalna* (2006), *Pedagogia ministrancka: Katechetyka szczegółowa. Cz. 5* (2011).

Wskazywał on jako jeden z pierwszych na potrzebę utworzenia pedagogiki pastoralnej, której zadaniem byłoby wypracowanie metod „skutecznego realizowania planów duszpasterskich w oparciu o osiągnięcia współczesnej pedagogiki” (Mazur, 2011, s. 14).

Inspiracje do tworzenia tak pojętej pedagogiki pastoralnej można znaleźć w nauczaniu II Soboru Watykańskiego. W jednym z soborowych dokumentów można przeczytać, iż „zasady chrześcijańskiego wychowania winny być święcie przestrzegane i należycie uzupełniane nowszymi osiągnięciami zdrowej psychologii i pedagogiki” (Dekret o formacji kapłańskiej, n. 11). Na konieczność sięgania do nauk społecznych wskazuje również inny fragment: „W duszpasterstwie należy uznawać i stosować w dostatecznej mierze nie tylko zasady teologiczne, lecz także zdobyte nauki świeckie, zwłaszcza psychologii i socjologii...” (Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym, n 62).

Pedagogika pastoralna jest nową dyscypliną. Zajmujący się nią naukowcy dyskutują na temat jej miejsca pośród innych nauk. Jak zauważa P. Mazur „zdecydowana większość

¹ http://orka.sejm.gov.pl/proc8.nsf/uchwaly/1099_u.htm, (dostęp: 20.02.2019).

autorów wskazuje miejsce pedagogiki pastoralnej w naukach teologicznych” (Mazur, 2011, s. 15). Autor ten sam uważa, że pedagogika pastoralna powinna zajmować miejsce wśród nauk pedagogicznych, a nie teologicznych. Odwołując się do s. Kunowskiego, jednego z czołowych przedstawicieli chrześcijańskiej pedagogiki P. Mazur stwierdza, że pedagogikę pastoralną należy włączyć właśnie do działów pedagogiki chrześcijańskiej. Pedagogika pastoralna wykorzystuje metodę *widzieć – osądzić – działać*. Zauważając bieżące problemy duszpasterstwa, należy ocenić je w świetle nauki zawartej w Piśmie świętym i nauczaniu Kościoła. Dopiero po tych etapach następuje działanie, czyli szukanie rozwiązań duszpasterskich (tamże, s. 15–16). Ksiądz Blachnicki wykorzystał tę metodę podczas spotkań Ewangelicznej Rewizji Życia. We współczesnej strukturze Ruchu Światło-Życie jest ona pomocna między innymi podczas spotkań Oazy Nowej Drogi (Sędak, 2014).

Ks. Blachnicki jest też autorem dwóch ujęć teologii pastoralnej: personalistyczno-chrystologicznej zasady teologii pastoralnej oraz wspólnotowej zasady życia Kościoła. Pierwsze ujęcie bazowało na krytyce chrystologicznej dedukcji teologii pastoralnej Franciszka Ksawerego Arnolda (Marczewski, 2006, s. 111 – 112). Blachnicki twierdził, że „zbawcze pośrednictwo Kościoła (jako instytucji), czyli duszpasterstwo musi być tak sprawowane, aby uobecnić udzielanie się Boga w Chrystusie przez słowo i sakrament oraz warunkować wolne przyjęcie tego udzielania się w Duchu Świętym przez wiarę i miłość dla wzrostu Kościoła (jako społeczności)” (Blachnicki, 1970, s. 281 – 282). Drugie ujęcie nazwał koinonistyczno-pneumatologiczną zasadą formalną działania Kościoła. Miała ona polegać na tym, by pośrednictwo zbawcze Kościoła sprawować w tym celu i w ten sposób, aby urzeczywistniać wspólnotę (koinonię) z Bogiem (aspekt wertykalny) i innymi ludźmi (aspekt horyzontalny) przez Chrystusa w Duchu Świętym w widzialnym i skutecznym znaku zgromadzenia eucharystycznego i wspólnoty lokalnej, pozostającej w jedności z Kościołem powszechnym” (tamże, s. 454).

Ksiądz Blachnicki odwołuje się do pedagogii nowego człowieka oraz personalistyczno-maryjnej koncepcji wychowania. Koncepcje te ukierunkowane są na formowanie dojrzałych chrześcijan jako nowych ludzi w Chrystusie na wszystkich etapach rozwoju osobowości (Łysek, 2017, s. 36). Przewodnią zasadą pedagogii nowego człowieka jest formuła światło – życie. Mieści ona w sobie postulat wewnętrznej integracji, jako podstawowe zadanie wychowawcze. We współczesnej pedagogice jest on określony, jako podstawowy postulat koncentracji etycznej. Ks. Blachnicki podkreśla, że w pedagogii nowego człowieka „chodzi o osiągnięcie w wychowaniu jedności pomiędzy prawdami i zasadami poznawanymi i uznawanymi za słuszne a wyznawanymi i stosowanymi w życiu. Jedność: światło i życie integruje wewnętrznie człowieka. Człowiek, jako osoba stoi stale pod wezwaniem prawdy, i w dobrowolnym jej uznaniu i poddaniu się jej wymaganiom w życiu odnajduje swoją doskonałość i wewnętrzną wolność” (Blachnicki, online²). Prawdziwy wzorzec osobowy ukazany został w Maryi Niepokalanej. Wyeksponowana została Jej

² <http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/03/ruch-swiatlo-zycie-jako-pedagogia-nowego-czlowieka/>, (dostęp: 20.03.2019).

wielkość jako tej, która była oddana Osobie Słowa Przedwiecznego. Jest wzorem formacyjnym w odniesieniu do Chrystusa, jako Służebnica i Matka. Maryja ukazana została jako drogowskaz ideału wychowawczego (Stala, 2009, s. 188). Obie koncepcje wychowawcze realizowane są w założonym przez ks. Blachnickiego Ruchu Światło – Życie.

Celem artykułu jest ukazanie praktycznego zastosowania założeń pedagogii nowego człowieka ks. Blachnickiego w kontekście grup Oaz Dorosłych. Artykuł podzielony jest na część teoretyczną – formacyjną oraz część dotyczącą zasad organizacji i struktur wspólnoty.

2. Założenia formacyjne Ruchu Światło-Życie

Ruch Światło-Życie jest jednym z ruchów posoborowej odnowy Kościoła. Powstał on w 1973 r., kiedy to powierzono jego funkcjonowanie Niepokalanej Matce Kościoła. Nazwę przyjął oficjalnie trzy lata później (Gębala, Nowak, 2014, s. 80). Do Ruchu należą ludzie w różnym wieku i różnego powołania. Greckie słowa „ΦΩΣ” (światło) i „ΖΩΗ” (życie) najkrócej wyjaśniają program i cel Ruchu. Program ten polega na „stałym dążeniu do podciągania życia do wymagań światła, do poważnego traktowania światła prawdy jako siły normatywnej, do zbliżania w człowieku sfery umysłu i poznania oraz woli i działania” (Blachnicki, 1987, s.36). Światło dane od Boga ma być wprowadzane w codzienne życie chrześcijanina. Pomaga w tym Duch Święty, sprawca tej jedności.

Ruch Światło-Życie nazywany jest też często Oazą. Nazwa ta ma przywołać skojarzenia gorącej pustyni, która jest miejscem bez życia. Na pustyni można jednak spotkać też miejsca wytchnienia. Są nimi właśnie oazy. Jest w nich świeża woda, zielona roślinność, cienie drzew. Jest to upragnione miejsce odpoczynku, ochłody, nabrania sił przed dalszą wędrówką przez pustynię (Guziakiewicz, 2008, s. 5 – 6) . Można w tym znaleźć metaforę do codziennego życia chrześcijanina. Ks. Blachnicki nadał temu miejscu duchowe znaczenie. Codzienne zmagania, trudności, grzech i odejście od Boga nazwał pustynią. Człowiek potrzebuje znaleźć dla siebie miejsce odpoczynku, oazy, czas dla siebie i Boga, moment wyciszenia, modlitwy, ale i spotkania z drugim człowiekiem, który również szuka takiego czasu. Pustynia jest, więc miejscem walki, zmagania, trudu, oczyszczenia, a oaza jest symbolem obfitego życia z Bogiem (*Ruch Oazowy*, online³).

Koncepcja wychowawcza Ruchu Światło-Życie zanurzona jest w kerygmatycznym nurcie nauczania i wychowania religijnego oraz przeniknięta rzeczywistością Słowa Bożego i liturgii. Podstawowa formacja opiera się na obrzędach chrześcijańskiego wtajemniczenia. Rozpoczyna się od ewangelizacji, która ma doprowadzić do osobistego przyjęcia Jezusa, jako Pana i Zbawiciela oraz włączyć w małą grupę formacyjną. Pierwszy etap deuterokatechumenatu opiera się na „10 krokach ku dojrzałości chrześcijańskiej” (*Dziesięć kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Pomoce formacyjne do spotkań i celebracji*, 2009). Spotkania te mają doprowadzić do uczestnictwa w rekolekcjach Oazy Nowego Życia II stopnia.

³ <http://www.koszalin.oaza.pl/strona/wyswietl/80/ruch-oazowy-oaza>, (dostęp: 07.03.2018).

Ważnym elementem formacji jest przeżycie Triduum Paschalnego w formie rekolekcyjnej, a podczas niego osobiste odnowienie przymierza chrztu świętego (Gębala, Nowak, 2014, s. 88). Trzeci etap formacji prowadzi do odkrycia swojego miejsca w Kościele i podjęcia konkretnej służby, czyli diakonii, zwłaszcza we wspólnotach lokalnych (Blachnicki, 1987, s. 64). Podstawowymi elementami formacji w Ruchu Światło-Życie jest Oaza wychowawcza (rekolekcje oparte na metodzie przeżyciowo-wychowawczej) i spotkania w ciągu roku formacyjnego w małej grupie (tamże, s. 36–37). Metoda przeżyciowo – wychowawcza ma na celu doświadczenie życia, zgodnego z ideałem wychowania i wynikającymi z tego sposobami właściwego myślenia i zachowania. Akcent pada na przeżycie, czyli egzystencjalne doświadczenie wartości życia chrześcijańskiego. Aby metoda ta była skuteczna bardzo ważne jest środowisko życia według Ducha, czyli bez nałogów, w duchu bezinteresownej miłości, w klimacie czystości i szacunku dla osoby, a także zespół wychowawczy tworzący konkretne rekolekcje oraz relacje wychowawcze pomiędzy animatorem a uczestnikiem (Dybowska, online⁴). Omawiana metoda odpowiada postulatowi psychologii wychowawczej, nowoczesnej pedagogiki, jak i teologii wychowania. Polega ona na stworzeniu specjalnego środowiska życia pomocnego w rozwijaniu wartości nowego człowieka. Jest to także pomoc w powrocie do codziennych warunków życia, „jako doświadczalny model inspirujący oraz intensyfikujący wysiłki wychowawcze i samowychowawcze w tych właśnie zwyczajnych warunkach” (Blachnicki, online⁵). Duchowość Ruchu Światło-Życie opiera się na następujących zasadach: osobista relacja do Jezusa Chrystusa jedynego Pana i Zbawiciela, poddanie się działaniu Ducha Świętego, życie na wzór Chrystusa Sługi, nierozdzielność światła wiary i życia z wiary, umiłowanie liturgii, miłość do Kościoła, „Ecclesia Mater – Mater Ecclesiae” (Kościół Matka – Matka Kościoła), kolegalność i zorientowanie ku wspólnocie lokalnej Kościoła (Charyzmat i duchowość Ruchu Światło – Życie, 2002, s. 8–14).

Młodsze grupy wiekowe również znajdują w Ruchu Światło-Życie swoje miejsce. Dla dzieci, które przyjęły już Pierwszą Komunię świętą, czyli od III do VI klasy szkoły podstawowej, proponuje się formację w Oazie Dzieci Bożych. Uczestnicy są przygotowani do poprawnego pełnienia funkcji liturgicznych, do rozumienia czynności i akcji liturgicznej oraz do życia prawdziwie chrześcijańskiego. Formacja liturgiczna w Oazie Dzieci Bożych różni się w zależności od płci. Chłopcy pełnią funkcje w prezbiterium, a dziewczęta – poza prezbiterium (Kosmowski, online⁶). Młodzież gimnazjalną zachęca się do uczestnictwa w Oazie Nowej Drogi. Formacja kontynuowana jest w ciągu roku zasadniczo w zespołach służby liturgicznej. Dostosowana jest ona do wieku. ma charakter deuterokatechumenalny i oparta jest na idei dzieciństwa Bożego, przeżywanego w relacji do Boga Ojca przez Syna w Duchu Świętym (*Charyzmat i duchowość Ruchu Światło-Życie*).

⁴ <http://www.archiwalna.oaza.pl/dokument.php?id=3437>, (dostęp: 20.03.2018).

⁵ <http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/03/ruch-swiatlo-zycie-jako-pedagogia-nowego-czlowieka/>, (dostęp: 20.03.2019).

⁶ <https://kosciol.wiara.pl/doc/494744.Oaza-Dzieci-Bozych>, (dostęp: 07.12.2018)

Uchwała II Kongregacji Diakonii Ruchu Światło-Życie podjęta w Krościenku 4 maja 2002 roku, online⁷).

3. Formacja osób dorosłych w zamyśle ks. Franciszka Blachnickiego

Ks. Blachnicki tworząc struktury formacji oazowej, również osób dorosłych, wykorzystywał wskazania soborowego i posoborowego nauczania Kościoła, szczególnie zawarte w pochodzącym z 1988 r. dokumencie o inicjacji chrześcijańskiej (Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych, 1988). Pisał on, że „dorosły chrześcijanin potrzebuje pomocy, aby rozwinąć w duchu wiary ciągle się nasuwające problemy życiowe i aby zdać sprawę ze swojej wiary w razie zapytań. Tych wszystkich wiadomości nie można dać człowiekowi jakby na zapas w katechezie wieku dziecięcego” (Blachnicki, 2002, s. 25). Katechezy dorosłych są gwarancją, że współczesny Kościół pozostanie żywy i aktywny. Nie wynikają one z faktu ewentualnych braków katechezy w dzieciństwie i młodości, ale z procesu dojrzewania życiowego i duchowego. Twórca Oazy podkreślał, że „trzeba, zatem odnowić katechumenat rodzinny i katechumenat dorosłych, które były podstawowe w starożytnym Kościele. Potrzebny jest także katechumenat dzieci i młodzieży. Nie można skupiać się w pracy duszpasterskiej tylko na dzieciach i młodzieży, bo raczej: »Jacy są dorośli, takie będą dzieci, nie odwrotnie«” (Blachnicki, 2002, s. 7). Proponował wprowadzenie deuterokatechumenatu to znaczy katechumenatu uzupełniającego dla osób już ochrzczonych. Miało się to odbywać przez odnowę katechezy, przywrócenie katechumenatu rodzinnego, zorganizowanie katechezy dorosłych oraz odnowę liturgii (Blachnicki, 2002, s. 27). Formacja dorosłych w parafiach skupia się zazwyczaj jedynie wokół przygotowania do sakramentów świętych. „Inicjacja chrześcijańska dorosłych polega nie tylko na przyjęciu sakramentów inicjacji (chrzest, bierzmowanie, Eucharystia), ale polega na dłuższym procesie wychowawczym, w czasie którego następuje nie tylko teoretyczne zapoznanie się z prawdami wiary, ale wdrażanie do życia wiary, ze wszystkimi konsekwencjami moralnymi oraz włączenie do życia konkretnej wspólnoty chrześcijańskiej” (Blachnicki, 2002, s. 95 – 96). Ks. Blachnicki bardzo konsekwentnie podkreślał konieczność powrotu do katechumenatu osób dorosłych. „Trzeba wrócić do katechezy dorosłych. To właśnie dorośli są w rodzinach świadkami wiary wobec dzieci. To jest ważniejsze od tego, że dziecko chodzi na religię, ważniejsze jest, że ono ma w domu świadków wiary, swoich rodziców czy dorosłych. Do początku XIX wieku była w Kościele taka teza (i praktyka), że katecheza dla dorosłych jest pierwszoplanowa. Dopiero w XIX wieku, kiedy wprowadzono ogólny obowiązek szkolny, zmieniły się akcenty, a nawet katecheza dla dorosłych przestała istnieć. Dzisiaj stwierdzamy, że to był błąd! Trzeba wrócić do katechezy dorosłych. Ale ona musi być inna od katechezy dla dzieci, inna w treści i metodzie” (tamże, s. 34–35). W

⁷ <http://archiwalna.oaza.pl/dokument.php?id=1976>, (dostęp: 07.12.2018).

formacji oazowej wprowadził kilkuletni deuterokatechumenat jako osobiste odnowienie wiary osoby ochrzczonej.

Już w 1968 roku ks. Blachnicki w koncepcji Ruchu Światło-Życie widział miejsce dla Kościoła Żywego, czyli elit apostoelskich dorosłych. Miał to być polski odpowiednik ruchu Focolari z jego założeniami, metodami i strukturami. Pierwsze takie grupy powstały w Lublinie. Ich zadaniem było przygotowanie miesięcznych dni wspólnoty oraz oaz wakacyjnych. Był to też parafialny zespół apostoelski (Blachnicki, 2005, s. 32). Założyciel Oazy wypracował całościowy system formacyjno-ewangelizacyjny dla dzieci, młodzieży, dorosłych i rodzin. Podkreślał, że szczegółowe programy formacyjne mają być odpowiednie dla wieku i stanu (Charyzmat i duchowość Ruchu Światło-Życie, 2002, s. 3 – 5). Ponadto wszystkie etapy formacji mają pozostać takie same, bez względu na moment jej rozpoczęcia. Taka koncepcja miała umożliwić osobom dorosłym przejście w Oazie całej drogi formacji, czyli preewangelizację, Oazę Nowego Życia I stopnia, roczną formację na bazie 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej, Oazę Nowego Życia II stopnia, kręgi liturgiczno – biblijne w ciągu roku, Triduum Paschalne w formie rekolekcji, Kurs Oazowy dla animatorów, Oazę Nowego Życia III stopnia, ewangeliczne rewizje życia w ciągu roku, Oazę Rekolekcyjną Diakonii i ewentualnie specjalistyczny Kurs dla animatorów, np. muzycznych czy liturgicznych. Cała formacja również osób dorosłych prowadzić ma do posługi na rzecz Ruchu i całego Kościoła, czyli do posługi w konkretnej diakonii (*Oaza Nowego Życia III stopnia. Podręcznik. Część A ogólna*, 1981, s. 5 – 11). „Ruch musi postawić sobie jako cel, jako ideał, osiąganie dojrzałości chrześcijańskiej dla wszystkich grup wiekowych, dla wszystkich stanów. Dojrzałość chrześcijańska polega na tym, że obojętnie, w jakim wieku, w jakiej sytuacji, zawsze postępuje się według słowa Bożego. Ono jest zawsze normą działania, jest przyjmowane z wiarą. Dlatego w oazach pracujemy osobno z dziećmi, osobno z młodzieżą, osobno z dorosłymi, osobno z rodzinami. Ale wszędzie pokazujemy ten sam model dojrzałości chrześcijańskiej” (Blachnicki, 2002, s. 90 – 91).

Po latach organizowania rekolekcji oazowych dla dzieci i młodzieży ks. Blachnicki zauważył pewną prawidłowość: „W Ruchu Oazowym zaczęliśmy pracować z dziećmi, a potem z młodzieżą. Wyniki były właściwie bardzo dobre. Potem pokazało się jednak, że ta młodzież, która z entuzjazmem i zapałem uczestniczyła w oazach, gdy opuszczała szkołę średnią, gdzieś się gubiła i znikła. Jaka była tego przyczyna? Jeżeli prowadzi się jakąkolwiek działalność religijną np. w formie ruchu z szyldem »tylko dla młodzieży«, to wyniki zawsze będą słabe i mizerne. Młodzież ma taką świadomość, że póki jest się młodym, to jest to dla mnie, ale przecież każdy staje się dorosłym i wyrasta z tego. Praca oazowa z młodzieżą nie ma sensu, jeżeli równolegle nie ma pracy z rodzicami, z dorosłymi. Jeżeli młodzież widzi, że ten sam ideał, ten sam program, to samo życie według Ewangelii, słowa Bożego jest również dla dorosłych, to wtedy nie wyrasta z tego. Ideał formacyjny jest jeden dla dzieci, młodzieży i dla dorosłych” (tamże, s. 89–90). Formacja oazowa nie może skupiać się głównie na ludziach młodych. Ks. Franciszek podkreślał, że etapy formacji do dojrzałej wiary powinni przejść wszyscy chrześcijanie, niezależnie od tego, w jakim wieku zaczynają

włączać się w ten proces. Program formacyjny może, więc być realizowany na kilku poziomach: dziecięcym, młodzieżowym, pomaturalnym (studenci, młodzież pracująca zawodowo), ludzi dorosłych. Należało, więc organizować Oazy Nowego Życia dla młodzieży, studentów i młodzieży pracującej oraz dla dorosłych. Program dla tych trzech poziomów jest w zasadzie identyczny, trzeba tylko uwzględnić stopień rozwoju psychicznego oraz specyfikę środowiska, w którym trzeba podejmować próbę realizacji powołania chrześcijańskiego i dojrzałej wiary. Konsekwentnie, również akcje ewangelizacyjne poprzedzające oazę I stopnia, powinny być przeprowadzane na trzech poziomach: młodzieżowym, studenckim oraz ludzi dorosłych (Blachnicki, 2001, s. 12).

Zwłaszcza, jeśli chodzi o młodzież studiującą, twórca oaz widział szczególną potrzebę aktywności Ruchu, ponieważ duszpasterstwo akademickie zamknięte w swoich ośrodkach, bierne, gdy chodzi o manifestowanie swej obecności oraz pozbawione konkretnego, jednolitego programu, nie było w stanie należycie spełniać powinności religijnych i zaspokajać potrzeb środowiska uniwersyteckiego. Ks. Blachnicki oceniał, że część młodzieży studiującej jest zdeintegrowana i wyalienowana ze swego środowiska, organizacji akademickich. Jednocześnie jednak poszukuje ona swego miejsca w kręgach osób o podobnych zapatrywaniach i poglądach, odczuwa potrzebę dyskusji na tematy światopoglądowe, społeczne i osobiste (Brodzki, Wojna, 1988, s. 102-103).

W podręczniku formacyjnym I stopnia Oazy Nowego Życia ks. Blachnicki wyróżnił różne typy oaz zróżnicowane pod względem wieku, stanu lub zawodu. Wyróżnił wśród nich oazę studencką, dla młodzieży pracującej, a także dla dorosłych. Wszystkie te typy rekolekcji powinny być poprzedzone rekolekcjami ewangelizacyjnymi. Zaznaczył, że Oazy Nowego Życia I stopnia w zależności od rodzaju uczestników mają pewne specyficzne elementy programu oprócz elementów wspólnych dla wszystkich. Pojawił się, zatem punkt programu zwany szkołą apostołską, czyli godzina zajęć w programie dnia mająca na uwadze specyficzne zadania lub uwarunkowania środowiskowe danej grupy. Szkołę apostołską na tych oazach I stopnia można było przeznaczyć na pogłębienie wiedzy biblijnej. Mógłby to być cykl pogadanek lub wykładów wprowadzających w podstawową znajomość Pisma Świętego. Należy też dać uczestnikom możliwość stawiania pytań i ukazywania swoich wątpliwości oraz trudności (Blachnicki, 2001, s. 71 - 72). Na treść katechez, prowadzonych w ramach tak zwanej Szkoły Apostolskiej, mogą składać się również takie zagadnienia jak: duchowość małżeńska (Słowo Boże, modlitwa, sakramenty, mała wspólnota), małżeństwo w planach Bożych (płodność), katechumenat rodzinny (wychowanie do miłości, czystości, ascezy, modlitwa w małżeństwie i rodzinie, liturgia, powołanie rodziców do ewangelizacji dzieci) (Blachnicki, 1980, s. 3-120). Treści te zaczerpnięte są z rekolekcji Domowego Kościoła. W oazach dla studentów, młodzieży pracującej i dorosłych, należy także realizować punkt programu zwany wyprawami odkrywczymi, z dużym wyczuciem psychologicznym oraz z dostosowaniem się do sytuacji w konkretnej grupie (Blachnicki, 2001, s. 70). Wszystkie wymienione wyżej uwagi odnoszą się oczywiście również do pozostałych etapów formacji oazowej.

Często wybraną drogą formacji dla osób dorosłych w Ruchu jest również Domowy Kościół, czyli małżeńsko-rodzinna gałąź ruchu świeckich w Kościele. Pojawiła się ona wraz z rozwojem ruchu oazowego. Ks. Franciszek widział potrzebę organizacji rekolekcji oazowych dla rodzin równoległe z rekolekcjami dla dzieci i młodzieży. Wykorzystał przy tym swoje doświadczenia z francuskim ruchem Equipes Notre-Dame. Pierwsze rekolekcje dla rodzin zorganizowane zostały w 1973 roku. Rekolekcje przeznaczone są dla całych rodzin, a więc małżonków i ich dzieci (Czupryński, 2011, s. 168). Członkami Domowego Kościoła są małżeństwa sakramentalne, otwarte na zaangażowanie się w proponowaną im formację. W przypadku śmierci jednego ze współmałżonków, drugi może pozostać we wspólnocie. Domowy Kościół dąży do odnowy małżeństwa i rodziny poprzez zachęcanie do życia słowem Bożym, życia modlitwą, jako osobistego spotkania z Chrystusem, życia sakramentalnego, zwłaszcza eucharystycznego oraz do postawy służby we wspólnocie Kościoła (*Zasady Domowego Kościoła*, 2015, s. 6 – 10). Praca formacyjna w kręgach, które tworzy od 4 do 7 małżeństw, ma miejsce podczas comiesięcznych spotkań. Każde spotkanie składa się z trzech stałych części: dzielenie się życiem podczas symbolicznego posiłku, modlitwa i formacja, czyli dzielenie się osiągnięciami i trudnościami w rozwoju życia duchowego swojego małżeństwa i rodziny oraz omówienie nowego tematu (Biela, 2009, s. 72).

Ks. Blachnicki podkreślał zasadność tworzenia osobnych wspólnot dla dorosłych: „Ludzie ci są związani na ogół ze środowiskiem parafialnym, mają, więc wiele innych problemów niż młodzież związana z duszpasterstwem akademickim, ludzie dorośli są związani ze środowiskiem pracy zawodowej, są na ogół starsi wiekiem, znacznie zróżnicowani pod względem wykształcenia i poziomu intelektualnego” (Blachnicki, 2001, s. 82).

4. Praktyka pastoralna Ruchu Światło-Życie diecezji ełckiej w odniesieniu do osób dorosłych

Ukazany powyżej zamysł założyciela Oazy w odniesieniu do osób dorosłych niestety w wielu wspólnotach nie był realizowany. Zazwyczaj były to grupy przeznaczone tylko dla dzieci, młodzieży lub małżeństw sakramentalnych. Zdarzało się, że dorośli po całej formacji w Ruchu zaangażowani byli w posługę w konkretnej diakonii. Jednak osoby, które w wieku dorosłym chciały dołączyć do grup oazowych, przez lata czuły się odrzucone. Od kilku lat w Polsce można zaobserwować rozkwit wspólnot przeznaczonych dla tych osób. Na dzień dzisiejszy rekolekcje oazowe przeznaczone dla dorosłych organizowane są w wielu miejscach w Polsce. Jedną z prężniej działających diecezji na tym polu jest diecezja ełcka. Poniżej przedstawione zostaną rozwiązania pastoralne zastosowane w tym regionie Polski. Zaprezentowane będą metody, formy pracy oraz rozwiązania logistyczne dotyczące organizacji rekolekcji dla tej grupy wiekowej. Aby ukazać pełniejszy obraz przeprowadzono wywiady z animatorami i księdzem opiekunem grup Oaz Dorosłych, organizatorem

rekolekcji od 10 lat. Przedstawione zostaną również wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczestników rekolekcji Oaz Dorosłych zorganizowanych w dniach 10 – 15 lipca 2018r. w Dowszpudzie i w dniach 20 – 25 lipca 2018r. w Rydze na Łotwie.

4.1. Struktura Oazy Dorosłych na podstawie przeprowadzonych wywiadów

Rekolekcje dla osób dorosłych w diecezji ełckiej odbywają się od 10 lat. Co roku organizowane były pięciodniowe rekolekcje wakacyjne, czasami organizowano je również w okresie ferii zimowych. Na rekolekcje przyjeżdżają całe rodziny. Dzieci mają oddzielne zajęcia, mają też swoją formację duchową, dorośli zaś uczestniczą w rekolekcjach oazowych. Aktualnie grupy Oaz Dorosłych istnieją w Suwałkach, w Augustowie i w Piszcu. Wiele zależy od księży opiekujących się tymi grupami, od ich zaangażowania i udziału w spotkaniach. W parafii Bł. Anieli Salawy w Suwałkach, gdzie proboszczem przez wiele lat był ks. Szymon Klimaszewski, diecezjalny opiekun Oaz Dorosłych, wszystkie grupy spotykają się w tym samym dniu co 2 tygodnie. Wspólne spotkania rozpoczynają się od modlitwy i konferencji, a potem poszczególne grupy rozchodzą się na spotkania formacyjne ze swoim animatorem. Całość trwa około dwóch godzin. Każda grupa korzysta z materiałów formacyjnych przyporządkowanych do konkretnego stopnia. Na konferencjach na początku spotkania porusza się tematy związane z życiem osób dorosłych, tematy rodzinne. Rozwijana jest nie tylko duchowość, ale też zagadnienia dotyczące aktualnej sytuacji życiowej tych osób. Członkowie Oazy Dorosłych funkcjonują według zasad, jakimi są Drogowskazy Nowego Człowieka (10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej, czyli: Jezus Chrystus, Niepokalana, Duch Święty, Kościół, Słowo Boże, Modlitwa, Liturgia, Świadekstwo, Nowa Kultura, Agape). Osoby, które są w małżeństwie, obok Drogowskazów Nowego Człowieka, próbują również stosować w swoim życiu dialog małżeński, systematyczną pracę nad sobą, nad swoim małżeństwem, rodziną. Starają się także, by formacja dokonywała się w małej grupie oraz by mogli uczestniczyć w rekolekcjach oazowych.

Pierwszą osobą w diecezji ełckiej, która zorganizowała oazę dla osób dorosłych był ks. Szymon Klimaszewski. Jest on do dziś opiekunem grup Oaz Dorosłych. Wcześniej w Ruchu Światło-Życie piastował funkcję Moderатора Diecezjalnego. Doświadczenia, którymi podzielił się podczas przeprowadzonego z nim wywiadu (Wywiad z ks. Szymonem Klimaszewskim, 2018), pozwalają na szersze spojrzenie na analizowaną rzeczywistość. Wcześniej w Polsce organizowane były rekolekcje siedmio i ośmiodniowe, czyli dzielące zwykle rekolekcje oazowe na pół. Zamysłem ks. Klimaszewskiego była organizacja rekolekcji pięciodniowych z podziałem na tajemnice różańca świętego. Zredukowanie zwykłych piętnastodniowych oazowych rekolekcji do pięciu dni wynikało z doświadczeń ks. Klimaszewskiego zebranych podczas pracy z kręgami Domowego Kościoła. Były takie małżeństwa, które przez wiele lat nie wyjeżdżały na rekolekcje piętnastodniowe. Był to dla nich, ze względu na obowiązki rodzinne i zawodowe, zbyt długi okres czasu. Pięciodniowe rekolekcje dawały szansę na udział w jakichkolwiek rekolekcjach. Ponadto, ponieważ tak

zorganizowana formacja wydłużyć się o kilka lat, może ona być dokładniejsza. W przyszłości będą mogły być organizowane pięciodniowe rekolekcje tematyczne. Może być na nich podejmowana taka tematyka jak: nowe życie, modlitwa, msza święta. Omawiane będą wtedy zagadnienia z konkretnego stopnia, ale nie będą to już w sensie ścisłym rekolekcje Oazy Nowego Życia.

Podczas Kongregacji Odpowiedzialnych na Jasnej Górze w lutym 2018 r. odbyło się pierwsze spotkanie osób z całej Polski odpowiedzialnych za Oazy Dorosłych. Uczestniczyli w nim również przedstawiciele diecezji ełckiej. Zdaniem ks. Klimaszewskiego spotkanie to miało służyć między innymi zebraniu informacji, dotyczących miejsc w Polsce, w których grupy takie funkcjonują oraz sposobów organizowania dla nich rekolekcji. Kolejne spotkanie, w którym uczestniczył ks. Klimaszewski odbyło się w dniach 16 – 18 listopada 2018 roku, w Krościenku nad Dunajcem. Była to Kongregacja Stowarzyszenia „Diakonia Ruchu Światło-Życie”, poświęcona tematyce wspólnot dorosłych. Zgromadziła ona ponad 100 uczestników, reprezentujących 31 polskich diecezji oraz Ruch na Ukrainie, Słowacji i w Niemczech. Spotkanie to miało służyć wymianie doświadczeń i ujednoliceniu formacji osób dorosłych w Ruchu. Ustalono, że dalsza praca nad wytycznymi będzie prowadzona przez sekretariat merytoryczny we współpracy z moderatorem generalnym. Centralna Diakonia Oaz Rekolekcyjnych podejmie próbę koordynacji 15 – dniowych rekolekcji wakacyjnych dla dorosłych. Zdaniem ks. Klimaszewskiego istnieje wielka potrzeba krajowych spotkań osób odpowiedzialnych za Oazę Dorosłych, aby dzielić się doświadczeniami. Oaza Dorosłych jest najlepszym środowiskiem, które podczas organizacji formacji może zatroszczyć się o wspólnoty dzieci i młodzieży. Ks. Klimaszewski zwrócił również uwagę na problem powołania dla tej grupy Moderadora Krajowego, będącego w ścisłej łączności z Moderatorem Generalnym. Wymienione wyżej spotkania na Kongregacjach pozwoliły ustalić, że w 18 diecezjach w Polsce są grupy przeznaczone dla osób dorosłych. Ważnym zadaniem wspólnot modlitewno-formacyjnych jest budzenie diakonijnej świadomości, zachęcanie do angażowania się w konkretne posługi w Ruchu.

Dalsze doświadczenia ks. Klimaszewskiego związane są z Domowym Kościołem, który jest głównym miejscem formacji dla osób dorosłych w Ruchu Światło-Życie. Oaza Dorosłych różni się od Domowego Kościoła, który przeznaczony jest dla osób żyjących w sakramentalnych związkach małżeńskich. Natomiast do Oazy Dorosłych może należeć każdy np.: jeden z małżonków, gdy drugi współmałżonek odmawia udziału we wspólnocie, także osoby żyjące w związkach niesakramentalnych, osoby samotne, czy owdowiałe. Zdarzały się przypadki par żyjących w konkubinacie, choć niemających przeszkód do zawarcia związku małżeńskiego. Dzięki formacji udało się doprowadzić te osoby do sakramentu małżeństwa. Oaza Dorosłych daje szansę każdemu człowiekowi, który chce rozwijać się na drodze życia z Bogiem. Czasem są to ludzie, którzy byli już w innych wspólnotach, jednak ze względów np. formacyjnych, czy też innych szukają innej grupy w Kościele. Niektórzy w młodości uczestniczyli w formacji oazowej, lub ich dzieci były na oazie i sami zapragnęli pójść tą drogą. Ks. Klimaszewski twierdzi, że ta konkretna

wspólnota, twórczo wypełnia przestrzeń życia zarówno tych osób, które nie założyły rodzin, jak i tych, którzy będąc małżeństwem szukali swojego miejsca w Kościele. Ci, którzy byli wcześniej w formacji młodzieżowej, chcieli dalej poznawać charyzmat Ruchu, dla nich zawsze Kościół wyrażał się we wspólnocie. Dla osób, które nie były wcześniej związane z Oazą, wspólnota stała się miejscem odkrycia nowego wizerunku Kościoła.

Plan dnia podczas rekolekcji Oaz Dorosłych bazuje na punktach programu z oaz młodzieżowych, jak i niektórych elementach z Oazy Rodzin, na przykład Szkołę apostołską, która na tych rekolekcjach przybrała nazwę Szkoły Życia. Poruszane tematy dotyczą często aspektu rodzinno-społecznego, który jest niezwykle istotny. Pojawiają się też zagadnienia związane z metodami rozpoznawania płodności, sprawy społeczne, życie w rodzinie, zdrowie prokreacyjne – naprotechnologia. Co roku pojawiają się trochę inne zagadnienia w zależności od tego, czego oczekują uczestnicy.

Główną osobą koordynującą sekretariat Oaz Dorosłych diecezji ełckiej, od 10 lat, jest animatorka Izabela Olszewska. Bez wątpienia czas, w którym pani Olszewska pełni funkcję diecezjalnego koordynatora Oazy Dorosłych, predysponuje ją do dzielenia się wiedzą nie tylko na temat, jak w minionym okresie przebiegały Oazy Dorosłych, ale także, jak w obecnym czasie, poprzez pryzmat danych statystycznych, i badań ankietowych, wygląda struktura Oazy Dorosłych w diecezji ełckiej (Wywiad z Izabelą Olszewską, 2018).

W 2018 roku istniały trzy grupy w Suwałkach liczące razem 36 osób, jedna w Augustowie i jedna w Piszcu, liczące po 12 osób. Księża prowadzący te grupy zmieniali się w zależności od tego, kto był wikariuszem w danej parafii.

4.2. Wyniki badań ankietowych

Do badań ilościowych wykorzystano wywiad kwestionariuszowy, który zrealizowany został metodą ankiety audytoryjnej. Ankieta ta miała zadania ukazać rzeczywistą sytuację grup Oaz Dorosłych w diecezji ełckiej. Grupę badawczą stanowili uczestnicy rekolekcji, które odbyły się w dniach 10–15 lipca 2018r. w Dowspudzie, i w dniach 20 – 25 lipca 2018 r. w Rydze na Łotwie. W badaniach wzięło udział 27 osób, w tym 14 kobiet i 13 mężczyzn. Były to badania pilotażowe. Wyniki są wstępem do dalszych badań i refleksji. Zaplanowano dalsze badania na rok 2019 i 2020. Ankietowani w wieku 20 – 24 lat stanowili 4% grupy badawczej, w wieku 25 – 35 lat 15%, w wieku 36 – 45 lat 33%, w wieku 46 – 60 lat 41%, a w wieku powyżej 60 lat stanowili 7% badanych. Można z tego wywnioskować, że główna część uczestników rekolekcji to ludzie w wieku od 25 do 60 lat. Większość badanych zamieszkuje małe miasto lub wieś. W mieście od 50 do 100 tysięcy mieszkańców, mieszka 44% ankietowanych, 37% mieszkańców mieszka w mieście do 50 tysięcy mieszkańców, a 8% mieszka na wsi. Jedynie 11% osób mieszka w dużym mieście powyżej 300 tysięcy mieszkańców.

Na pytanie o przynależność do wspólnoty Ruchu Światło-Życie (np. do Oazy Dorosłych), aż 85% badanych potwierdziło, że aktualnie należy do jakiejś wspólnoty. Jedynie

15% czyli 4 osoby nie należą teraz do Oazy. 10 osób uczestniczy w spotkaniach w Suwałkach, 9 osób należy do Ruchu Światło-Życie w Łapach, 1 osoba należy do Oazy w Augustowie. 3 osoby nie podały nazwy miejscowości, w której się formują, na co dzień. Można by zadać pytanie, czy na możliwość uczestnictwa w formacji w ciągu roku ma wpływ miejsce zamieszkania. Wyniki badań w tym zakresie przedstawiono w tabeli numer 1.

Tab. 1. Uczestnictwo w spotkaniach formacyjnych w ciągu roku a miejsce zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Czy uczestniczysz w spotkaniach formacyjnych małej grupy w ciągu roku?		
	Tak	Nie	Jestem pierwszy raz na oazie
Wieś	7%	-	-
Miasto do 50 tys. mieszkańców	33%	-	4%
Miasto 50-100 tys. mieszkańców	40%	4%	-
Miasto pow. 300 tys. mieszkańców	-	8%	4%

Z powyższego zestawienia wynika, że zarówno osoby mieszkające na wsi, jak i w mieście, mają możliwość uczestnictwa w spotkaniach formacyjnych małej grupy. Nie wpływa to na ich zaangażowanie w życie wspólnoty. Wyciągnąć można też wniosek, że mieszkańcom dużych miast trudniej jest znaleźć czas lub chęci, by brać udział w formacji w ciągu roku.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie dotyczące długości przynależności do wspólnoty Ruchu Światło - Życie. Aż 48% respondentów jest we wspólnocie więcej niż 8 lat, 37% od 2 do 5 lat, 7% od roku do 2 lat, 4 % od 5 do 8 lat i również 4 % jeszcze nie należy do Oazy. Jeżeli chodzi o posługę w Ruchu, czyli byciem animatorem, niestety aż 56% badanych nigdy nie było jeszcze animatorem. 22% osób odpowiedziało, że są lub byli animatorami grupy formacyjnej w ciągu roku, natomiast 11% osób udzieliło odpowiedzi, że albo byli animatorami tylko w czasie rekolekcji wakacyjnych lub innych, albo byli animatorami zarówno małej grupy w ciągu roku, jak i podczas rekolekcji. Zależność tę przedstawia tabela numer 2.

Tab. 2. Posługiwanie w Ruchu a długości formacji

Ile lat należysz/należałeś do wspólnoty Ruchu Światło - Życie?	Czy jesteś/byłeś animatorem Ruchu Światło - Życie?			
	Nie, nigdy	Tak, w czasie rekolekcji	Tak, w ciągu roku formacyjnego	Tak, w ciągu roku i w wakacje
1 - 2 lata	8%	-	-	-
2 - 5 lat	34%	4%	4%	-
5 - 8 lat	-	-	4%	-
więcej niż 8 lat	15%	8%	15%	11%

Z zestawienia powyżej wynika, że nigdy nie było animatorem 8% uczestników, którzy są we wspólnocie od roku do 2 lat, aż 34% tych, którzy są już w Oazie od 2 do 5 lat

oraz aż 15% osób uczestniczących w formacji od ponad 8 lat. Osoby, które podejmują się posługi animatora, najczęściej pełnią ją podczas roku formacyjnego prowadząc małą grupę. Największa liczba animatorów znajduje się w grupie osób będących w Ruchu od ponad 8 lat.

Z badań ankietowych wynika, że aż 81% respondentów uczestniczy w spotkaniach formacyjnych małej grupy w ciągu roku formacyjnego. 26% osób twierdzi, że spotkania te odbywają się raz w tygodniu, 37% podaje, że raz na 2 tygodnie, 22% osób uczestniczy w formacji małej grupy raz na miesiąc, a 4% rzadziej niż raz w miesiącu. Najczęściej animatorzy podczas tych spotkań korzystają z materiałów formacyjnych przeznaczonych dla formacji podstawowej, np. z konspektów 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej podejmowanych w formacji po I stopniu Oazy Nowego Życia. Twierdzi tak 41% odpowiadających. Natomiast 19% odpowiedzi wskazuje na to, że podczas spotkań wykorzystywane są materiały formacyjne Domowego Kościoła. Zdarza się również, że sam moderator lub animator przygotowuje treści omawiane na spotkaniu. Taką odpowiedź podaje 37% ankietowanych. 4% odpowiedzi wskazuje, że sami uczestnicy podają tematy spotkań.

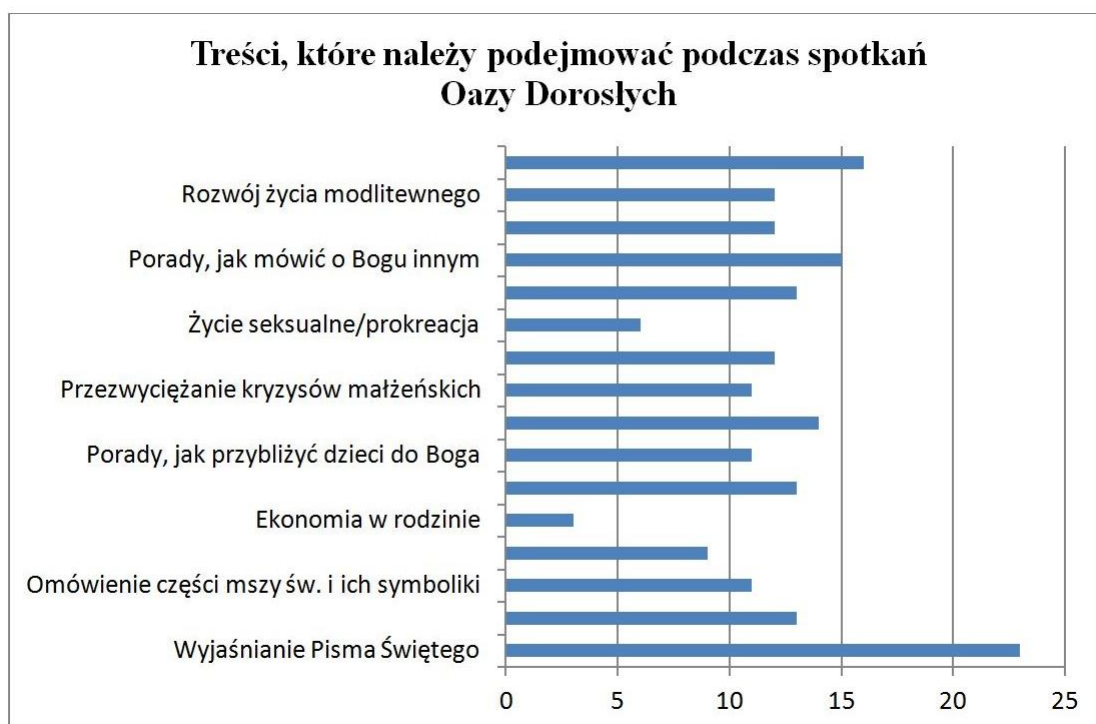
Całą wspólnotą Oazy Dorosłych najczęściej opiekuje się ksiądz moderator lub świecka osoba odpowiedzialna (59% odpowiedzi). Uczestnicy rekolekcji podają, że spotkania całej wspólnoty w parafii odbywają się najczęściej, co tydzień (30% odpowiedzi) lub co dwa tygodnie (33% odpowiedzi). U 15% ankietowanych spotkania takie odbywają się raz na miesiąc lub rzadziej.

Ankietowanym zadano pytanie, dlaczego wybrali Oazę Dorosłych, a nie inną grupę w Ruchu Światło-Życie, np. Oazę Rodzin. Na pierwszym miejscu pojawiła się odpowiedź ukazująca chęć formowania się z ludźmi w swoim wieku. Taką odpowiedź udzieliło 37% respondentów. Jak wynika to z tekstów ks. Blachnickiego, najważniejszym powodem, dla którego planował on utworzenie oddzielnym rekolekcji również dla dorosłych była właśnie możliwość skupiania ludzi w podobnym wieku tak, by mogli czuć jedność w przeżywaniu podobnych problemów i radości życiowych. Drugim powodem wskazywanym przez uczestników była trudność wyjechania na piętnastodniowe rekolekcje (29%). Na trzecim miejscu uplasował się argument o sympatii dla swojego księdza moderatora lub animatora (26%). Kolejnymi powodami były: nie mam męża/żony, by móc należeć do Domowego Kościoła oraz przyjeżdżam na rekolekcje Oazy Dorosłych ze względu na dzieci, by czerpały od małego dobre wzorce. Takie odpowiedzi wskazywało po 18% ankietowanych. Pojawiały się również pojedyncze odpowiedzi typu: mój współmałżonek nie chce należeć do wspólnoty (11%) oraz nie odpowiada mi formuła spotkań innych grup w Ruchu (4%). Z powyższych odpowiedzi wynika zasadność tworzenia grup Oazy przeznaczonych dla osób dorosłych. Czują się oni najlepiej wśród osób w przybliżonym wieku, ze względu na obowiązki domowe często nie mogą wyjechać na dwutygodniowe rekolekcje, z różnych też względów nie mogą lub nie chcą należeć do grup Oazy Rodzin.

Uczestnikom rekolekcji zadano również pytanie, jaka forma rekolekcji wakacyjnych lub zimowych najbardziej im odpowiada. Aż 92% respondentów podało odpowiedź, że

najłatwiej im wyjechać na pięciodniowe rekolekcje. 37% badanych woli rekolekcje weekendowe, tematyczne. 18% mogłoby wyjechać także na rekolekcje siedmiodniowe. Jedynie 8% osób wskazało, że mogliby uczestniczyć w rekolekcjach piętnastodniowych. Odpowiedzi te pokrywają się z doświadczeniem opiekuna Oaz Dorosłych ks. Szymona Klimaszewskiego. Gdyby rekolekcje były organizowane jedynie w trybie piętnastodniowym, zapewne niewielka ilość uczestników brałaby w nich udział.

Ankietowanych zapytano, jakie treści powinny być podejmowane w pierwszej kolejności podczas spotkań Oazy Dorosłych w czasie rekolekcji lub na spotkaniach całej wspólnoty. Wyniki przedstawione zostały w poniższym wykresie.

Wykres 1. Treści, które należy podejmować podczas spotkań Oazy Dorosłych

Z zestawienia tego wynika, że uczestnicy rekolekcji najchętniej uczestniczyliby w konferencjach wyjaśniających teksty Pisma Świętego. Chętnie słuchaliby wzajemnych świadectw i porad, jak ewangelizować innych. Ważnymi kwestiami są też dla nich zagadnienia dotyczące modlitwy małżeńskiej, rodzinnej, życia religijnego w rodzinie, komunikacji międzyludzkiej oraz wyjaśnianie katechizmu i dogmatów katolickich. Najmniej istotne dla respondentów są treści związane z ekonomią w rodzinie oraz z życiem seksualnym małżonków.

Wnioski pastoralne

Ks. Franciszek Blachnicki od początku tworzenia struktur oazowych miał w zamyśle utworzenie miejsca również dla osób dorosłych. W wielu swoich wypowiedziach lub przemysleniach podkreślał, jak ważne jest stworzenie przestrzeni spotkania tych osób, wymiany doświadczeń, przeżyć, trudności w wierze. Niewątpliwie dorośli różnią się w przeżywaniu wiary od dzieci i młodzieży. Ważne jest by w swoim gronie mogli dążyć wspólnie do świętości, korzystając z pomocy metod i form stosowanych w Ruchu Światło – Życie. Jest to dla nich konkretne miejsce rozwoju według zasad pedagogii nowego człowieka. Tezę tę potwierdzają powstające w różnych regionach Polski wspólnoty dorosłych zaangażowanych w Ruch. Niestety do tej pory, każda z tego rodzaju grup według swojego rozeznania organizowała i przeprowadzała spotkania oraz rekolekcje. Istotne jest utworzenie wspólnych fundamentów formacji tej grupy osób.

Przedstawione wyżej wyniki ankietowe potwierdziły informacje zawarte z wywiadach. Osoby z różnych miast i wsi zaangażowane we wspólnotę mają możliwość formacji również w małych grupach. Każda wspólnota realizuje swój własny plan spotkań ogólnych. Różnią się one od siebie. W niektórych grupach bardziej stawia się na udział w spotkaniach modlitewnych, a w innych bardziej na formację biblijno-katechetyczną. Jednak w większości wspólnot małe grupy korzystają z materiałów formacyjnych wykorzystywanych w formacji podstawowej.

Ważnym zagadnieniem jest też osoba odpowiedzialna za wspólnoty dorosłych w parafii. Bardzo często jest to ksiądz wikariusz, który między innymi, otrzymał zadanie opieki nad tą grupą. Dobrym rozwiązaniem byłoby powołanie świeckich osób odpowiedzialnych za wspólnotę, którzy w łączności z księdzem opiekunem czuwaliby nad całością formacji wspólnoty dorosłych. W tej roli można postawić osoby, które od wielu lat formują się w Ruchu i znają stosowane w nim metody. W razie potrzeby mogłyby one pełnić taką rolę nawet w innej parafii lub mieście. Odległości między miastami w diecezji ełckiej nie są zbyt duże i udział w spotkaniu wspólnoty raz na tydzień lub raz na dwa tygodnie zapewne nie byłby bardzo uciążliwy. Do podejmowania posługi w Ruchu lub w parafii należy zachęcać wszystkie osoby, które od kilku lat należą już do wspólnot dorosłych. Istnieje wiele sytuacji, w których ich pomoc byłaby bardzo cenna. Wymienić należy na pewno posługę na rekolekcjach wyjazdowych, Oazach Modlitwy. Jeżeli jest wystarczająca ilość animatorów zaangażowanych w rekolekcje grup dorosłych, można by wspomóc rekolekcje młodzieżowe lub dziecięce. Tak samo wygląda sytuacja w prowadzeniu grup formacyjnych w ciągu roku. Dorośli mogliby zaangażować się w posługę w grupach młodzieżowych, organizować zajęcia dla grup Oazy Dzieci Bożych, a także wesprzeć organizację formacji w parafii dla młodzieży przygotowującej się do sakramentu bierzmowania. Istnieje wiele pól, na których uczestnicy spotkań Oazy Dorosłych mogliby zaangażować się i rozwijać w sobie ducha diakonijnego. Ks. Blachnicki często podkreślał, że

cała formacja w Ruchu ma prowadzić do posługi na rzecz Kościoła lokalnego i powszechnego.

Refleksję należy też podjąć nad długością rekolekcji formacyjnych dla grup Oaz Dorosłych. Wyniki ankietowe ukazały, że niewielka ilość osób mogłaby wziąć udział w pełnych rekolekcjach 15-dniowych przewidzianych w Ruchu po każdym roku formacyjnym. Niektórzy nie mogą wziąć urlopu na tak długo, inne mają małe dzieci lub chore osoby w domu, którymi się opiekują. Każda diecezja radzi sobie z tym problemem na różne sposoby. Niektórzy wyjeżdżają na rekolekcje tygodniowe, inni na 5-dniowe. Części osób udaje się pojechać na rekolekcje organizowane przez Domowy Kościół. Niestety istnieje grupa osób, która ze względu na różne obowiązki zawodowe i domowe nie uczestniczy w żadnych dłuższych rekolekcjach. Założyciel Oazy podkreślał, jak ważne jest przeżycie rekolekcji wakacyjnych po całym roku formacji. Są one podsumowaniem i szczytem tego rocznego okresu. Ogólnopolska Diakonia Oaz Rekolekcyjnych powinna poddać refleksji temat długości rekolekcji dla Osób Dorosłych i wskazać konkretne rozwiązania.

Ks. Blachnicki podkreślał, że celem pedagogii nowego człowieka jest wychowanie dojrzałych chrześcijan, którzy będą doświadczali autentycznego i przemieniającego spotkania z Bogiem. Formacja w Oazie Dorosłych umożliwia takie spotkania i daje konkretne wskazówki, jak stawać się człowiekiem odpowiedzialnym, wyzwolonym i wewnętrznie zintegrowanym, pomaga w stawaniu się nowym człowiekiem.

Bibliografia:

- Biela B. (2009), Rodzina jako komunia życia i miłości w Domowym Kościele Ruchu Światło – Życie, *Studia Pastoralne*, nr 5, (str. 69 – 88).
- Blachnicki F. (2002), Katechumenat na dzisiejszą godzinę, w: *Katechumenat. Wspólnoty formacyjne we wspólnocie lokalnej*, Biblioteczka animatora, E. Matuszyńska, I. Chłopkowska (red.), z. 2, (str.18-27), Krościenko: Wydawnictwo Światło – Życie.
- Blachnicki F., (1970), *Katechetyka fundamentalna: skrypt dla studentów KUL*, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Blachnicki F., (1970), *Teologia pastoralna ogólna. Cz. 1. Wstęp do teologii pastoralnej, teologiczne zasady duszpasterstwa*, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Blachnicki F., (1971), *Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Blachnicki F., (1971), *Teologia pastoralna ogólna. Cz. 2. Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Blachnicki F., (1973), *Liturgika ogólna*, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Blachnicki F., (1980), *Oaza Nowego Życia I stopnia dla rodzin. Część C. Szkoła Apostolska*, Krościenko: Wydawnictwo Światło-Życie.
- Blachnicki F., (1987), *Charyzmat „Światło-Życie”*, Krościenko: Wydawnictwo Światło-Życie.
- Blachnicki F., (2001), *Oaza Nowego Życia I stopnia. Podręcznik*, Krościenko: Wydawnictwo Światło – Życie.

- Blachnicki F., (2002), *Sympatycy czy chrześcijanie? Katechumenat na dzisiejszą godzinę*, Krościenko: Wydawnictwo Światło-Życie.
- Blachnicki F., (2005), *Kerygmatyczna odnowa katechezy: zorientowanie w problematyce*, Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie.
- Blachnicki F., (2005), *Życie swoje oddałem za Kościół*, Kraków: Wydawnictwo Światło-Życie.
- Blachnicki F., (2006), *Katechetyka fundamentalna*, Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie.
- Blachnicki F., (2011), *Pedagogia ministrancka: Katechetyka szczegółowa. Cz. 5*, Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie.
- Blachnicki F., *Ruch Światło-Życie jako pedagogia nowego człowieka*, (online) <http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/03/ruch-swiatlo-zycie-jako-pedagogia-nowego-czlowieka/>, (dostęp: 20.03.2019).
- Brodzki K., Wojna J., (1988), *Oazy Ruch Światło-Życie*, Warszawa: Wydawnictwo „Książka i Wiedza”.
- Charyzmat i duchowość Ruchu Światło-Życie*, (2002), Krościenko: Wydawnictwo Światło - Życie.
- Charyzmat i duchowość Ruchu Światło-Życie. Uchwała II Kongregacji Diakonii Ruchu Światło-Życie podjęta w Krościenku 4 maja 2002 roku*, (online) <http://archiwalna.oaza.pl/dokument.php?id=1976>, (dostęp: 07.12.2018).
- Czupryński W., (2011), *Odnova parafii i duszpasterstwa. Deuterokatechumenalna koncepcja chrześcijańskiej formacji w myśli i dziele ks. Franciszka Blachnickiego*, Olsztyn: Studio Poligrafii Komputerowej „SQL”.
- Dybowska D., *Istotne cechy metody oazy rekolekcyjnej jako metody przeżyciowo-wychowawczej*, (online) <http://www.archiwalna.oaza.pl/dokument.php?id=3437>, (dostęp: 20.03.2018).
- Dziesięć kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Pomoce formacyjne do spotkań i celebracje*, (2009), Kraków: Wydawnictwo Światło - Życie.
- Gębala R., Nowak A., (2014), *Tajemnica wielka. Charyzmat maryjny w życiu Sługi Bożego ks. F. Blachnickiego i w Ruchu Światło-Życie*, Kraków: Wydawnictwo Światło-Życie.
- Guziakiewicz E., (2008), *Z oazą na ty. Vademecum animatora Ruchu Światło-Życie*, Mielec: Wydawnictwo Reporter.
- Kosmowski W., *Oaza Dzieci Bożych*, (online) <https://kosciol.wiara.pl/doc/494744.Oaza-Dzieci-Bozych>, (dostęp: 07.12.2018).
- Łysek J. (2017), *Pedagogia Nowego Człowieka jako kategoria edukacyjna i refleksyjna praktyka*, *Nauczyciel i Szkoła*, nr 61, s. 27-42.
- Marczewski M. (2006), *Katechetyka a teologia pastoralna*, *Collectanea Theologica*, nr 76/4, s. 109 - 115.
- Mazur P., (2011), *Podstawy pedagogiki pastoralnej*, Kraków: Wydawnictwo WAM.
- Oaza Nowego Życia III stopnia. Podręcznik. Część A ogólna*, (1981), Kraków: Wydawnictwo Światło-Życie.
- Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*, (1988), Katowice: Księgarnia św. Jacka.

- Ruch Oazowy (Oaza)*, (online) <http://www.koszalin.oaza.pl/strona/wyswietl/80/ruch-oazowy-oaza>, (dostęp: 07.03.2018).
- Sędak M., (2014), *Ewangeliczne Rewizje Życia po OND 1°. Konspekt dla animatorów*, Katowice: Centralna Diakonia Słowa.
- Sobór Watykański II* (1967), Paris: Éditions du Dialogue.
- Stala J. (2009), *Koncepcja wychowania w ujęciu księdza Franciszka Blachnickiego jako synteza antropocentryzmu i chrystocentryzmu*, *Roczniki Pastoralno-Katechetyczne*, t. 1 (56), s. 181–192.
- UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie upamiętnienia ks. Franciszka Blachnickiego w 30. rocznicę śmierci, (online) http://orka.sejm.gov.pl/proc8.nsf/uchwaly/1099_u.htm, (dostęp: 20.02.2019).
- Wywiad z Izabelą Olszewską (wywiad przepr. M. Czekąła), (dn. 20.05.2018), Suwałki.
- Wywiad z ks. Szymonem Klimaszewskim (wywiad przepr. M. Czekąła), (dn. 5.06.2018), Warszawa.
- Zasady Domowego Kościoła zatwierdzone w marcu 2006 roku na czas nieokreślony. Aneks z czerwca 2014 roku, zawierający zmiany w punkcie 33 i 34*, (2015), Kraków: Wydawnictwo Światło-Życie.